

Vr. 9/07.08.2020
Zeg. întroire dosarul sic
C.R.

R OMÂNIA
CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Operator de date cu caracter personal 3170
Constanța, str. Traian nr. 35C; cod poștal – 900743

Adresă e-mail: ca.constantta@just.ro

~M=K~ Tel: 0241/606.591; Fax: 0241/616.003

Nr. 3489/33/31 iulie 2020

Către,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Doamnei Președinte - judecător Corina Alina CORBU

Vă facem cunoscut că prin Hotărârea nr. 11 din data de 16 iulie 2020 (art. 2) **Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța**, conform art. 21 pct. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin H.C.S.M. nr. 1375/2015 și art. 514 Cod. procedură civilă, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casătie și Justiție cu un recurs în interesul legii pentru unificarea practicii judiciare cu privire la următoarele probleme de drept:

„*1. Dacă sumele plătite de o unitate medicală cu titlu de bursă de rezidențiat unui medic rezident în conformitate cu O.U.G. nr. 103/2013 constituie o cheltuială ocasionată cu formarea profesională a acestuia în sensul art. 18 alin. 8 și alin. 8¹ din O.G. nr. 18/2009;*

2. În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dacă aceste sume trebuie restituite de medic în cazul în care acesta, deși nu continuă raporturile de muncă pe o durată egală cu durata rezidențiatului cu unitatea medicală cu care a încheiat contractul individual de muncă urmare demisiei, își desfășoară în continuare activitatea în altă unitate medicală publică”.

În conformitate cu dispozițiile art. 19 pct. 1 lit. k din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin H.C.S.M. nr. 1375/2015, a fost desemnată doamna judecător Bădulescu Mariana în vederea susținerii recursului în interesul legii în fața completului Înaltei Curți de Casătie și Justiție.

În consecință, vă înaintăm alăturat propunerea de promovare a recursului în interesul legii formulată de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța, având în vedere că există practică neunitară la nivelul țării, problemele de drept invocată fiind soluționate în mod diferit prin hotărârile judecătorești, pe care le anexăm în xerocopie.

Alăturat, vă înaintăm și extrasul Hotărârii nr. 11 din 16 iulie 2020 a Colegiului de conducere (art. 2 din hotărâre).

Cu deosebită considerație,

P R E S E D I N T E,

Judecător Marius Cristian EPURE

PRIM GREFIER,

Nicolae Cliciu

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL CONSTANȚA
Colegiul de conducere

HOTĂRÂREA NR. 11
din data de 16 iulie 2020

E X T R A S

La data 16 iulie 2020 ora 9⁰⁰ a avut loc ședința Colegiului de conducere al Curții de Apel Constanța convocată în temeiul dispozițiilor art. 7 pct. 1 lit. q) și art. 23 pct. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 1375/2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, având următoarea

ORDINE DE ZI:

.....

2. Analizarea sesizării din data de 3 iulie 2020 formulată de către completul AM1 din cadrul Secției I civile, constituit din domnul judecător Anghel Răzvan și doamna judecător Bădulescu Mariana, prin care solicită ca, în temeiul dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă și art. 21 pct. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin H.C.S.M. nr. 1375/2015, să se analizeze oportunitatea sesizării Înaltei Curte de Casătie și Justiție cu un recurs în interesul legii vizând următoarele probleme de drept:

„1. Dacă sumele plătite de o unitate medicală cu titlu de bursă de rezidențiat unui medic rezident în conformitate cu O.U.G. nr. 103/2013 constituie o cheltuială ocasionată cu formarea profesională a acestuia în sensul art. 18 alin. 8 și alin. 8¹ din O.G. nr. 18/2009;

2. În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dacă aceste sume trebuie restituite de medic în cazul în care acesta, deși nu continuă raporturile de muncă pe o durată egală cu durata rezidențiatului cu unitatea medicală cu care a încheiat contractul individual de muncă, își desfășoară în continuare activitatea în altă unitate medicală publică”.

Şedinţa Colegiului de conducere s-a desfăşurat în prezenţa a 6 judecători din totalul membrilor care îl compun, lipsind de la dezbateri domnul judecător Francisc Nemeth, aflat în concediu legal de odihnă.

.....

Dupădezbateri şi supunerea la vot a punctelor înscrise pe ordinea de zi;

Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța

H O T Ă R Ă Ş T E:

.....

Art. 2 – Cu majoritatea voturilor exprimate de către cei 6 judecători prezenți la ședință (4 voturi în sensul admiterii, 1 vot în sensul respingerii și o abținere formulată de către domnul judecător Răzvan Anghel), apreciind că sunt îndeplinite condițiile legale pentru promovarea unui recurs în interesul legii, problemele de drept indicate în cuprinsul sesizării generând practică judiciară neunitară la nivelul instanțelor din țară, în temeiul dispozițiilor art. 21 pct. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătoarești, aprobat prin H.C.S.M. nr. 1375/2015 și art. 514 Cod procedură civilă, Colegiul de conducere dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu un recurs în interesul legii pentru unificarea practicii judiciare cu privire la următoarele probleme de drept:

„1. Dacă sumele plătite de o unitate medicală cu titlu de bursă de rezidențiat unui medic rezident în conformitate cu O.U.G. nr. 103/2013 constituie o cheltuială ocasionată cu formarea profesională a acestuia în sensul art. 18 alin. 8 și alin. 8¹ din O.G. nr. 18/2009;

2. În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dacă aceste sume trebuie restituite de medic în cazul în care acesta, deși nu continuă raporturile de muncă pe o durată egală cu durata rezidențiatului cu unitatea medicală cu care a încheiat contractul individual de muncă urmare demisiei, își desfășoară în continuare activitatea în altă unitate medicală publică”.

În conformitate cu dispozițiile art. 19 pct. 1 lit. k din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătoarești, aprobat prin H.C.S.M. nr. 1375/2015, desemnează pe doamna judecător Mariana în vederea susținerii recursului în interesul legii în fața completului Înaltei Curți de Casație și Justiție.

.....

**Pentru membrii Colegiului de conducere semnează
PREȘEDINTELE INSTANȚEI,**

Judecător Marius Cristian Epure

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Doamnei Președinte a Înaltei Curți de Casație și Justiție,

În baza art. 514 C. proc. civ., subscrisul Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța formulăm

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În practica judiciară s-a constatat că nu există puncte de vedere unitare asupra următoarei probleme de drept legate de raporturile de muncă ale personalului medical:

§1. Dacă sumele plătite de o unitate medicală cu titlu de bursa de rezidențiat unui medic rezident în conformitate cu OUG nr.103/2013 constituie o cheltuială ocasionată cu formarea profesională a acestuia în sensul art.18 al.8 și al.8^l din OG nr.18/2009;

§2. În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dacă aceste sume trebuie restituuite de medic în cazul în care acesta, deși nu continuă raporturile de muncă pe o durată egală cu durata rezidențiatului cu unitatea medicală cu care a încheiat contractul individual de muncă urmare demisiei, își desfășoară în continuare activitatea în altă unitate medicală publică.

Obiectul litigiilor:

În mai multe litigii, unitățile medicale au solicitat obligarea unor foști angajați, medici care parcurseseră programul de rezidențiat în cadrul acelor unități medicale, la restituirea contravalorii burselor încasate în perioada rezidențiatului, cu motivarea că aceștia au încălcăt obligația de activa o anumită perioadă în cadrul acestor unități medicale după finalizarea programului de rezidențiat.

Problema de drept:

Problema de drept care se pune în aceste cauze este dacă bursa încasată de medici în timpul parcurgerii programului de rezidențiat are natură salarială sau constituie pentru

angajator o cheltuială cu formarea profesională, în funcție de dezlegarea acesteia stabilindu-se existența sau nu a obligației medicului de a restituî contravaloarea bursei în cazul în care nu respectă obligația de a activa o anumită perioadă în unitatea medicală unde a desfășurat programul de rezidențiat.

Cadrul legal:

OUG nr. 103/2013

Art. 18 alin.1 : Începând cu data de 1 ianuarie 2014, medicii rezidenți, medicii dentiști rezidenți și farmaciștii rezidenți din unitățile sanitare de stat, cu un salariu lunar brut/soldă brută lunară mai mic/mică decât 3.000 lei, care nu include drepturile aferente gărzilor efectuate pentru asigurarea continuității asistenței medicale în afara normei legale de muncă și a programului normal de lucru de la funcția de bază, beneficiază de o bursă de rezidențiat în quantum lunar de 670 lei.

OUG nr. 83/2014

Art. 28 alin (1): Începând cu 1 octombrie 2015, quantumul salariului lunar brut/soldei brute lunare luat/luate în calcul la stabilirea bursei de rezidențiat potrivit art. 18 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, aprobată cu completări prin Legea nr. 28/2014, cu modificările și completările ulterioare, este de 3.875 lei.

OUG nr. 9/2017

Art. 21 -Quantumul salariului lunar brut/soldei brute lunare luat/luate în calcul la stabilirea bursei de rezidențiat potrivit art. 18 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu completări prin Legea nr. 28/2014, cu modificările și completările ulterioare, este de 7.100 lei.

Art. 18 din OUG nr. 103/2013 a fost abrogat prin Art. 44 pct.28 din Legea nr. 153/2017.

Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prin decizia nr.5/2015 pronunțată în recurs în interesul legii s-au stabilit următoarele:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 6 alin. (71) din Ordonanța Guvernului nr. 12/2008 privind organizarea și finanțarea rezidențiatului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 179/2008, respectiv art. 18 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 18/2009 privind organizarea și finanțarea rezidențiatului, aprobată prin Legea nr. 103/2012, cu completările ulterioare, prin raportare la art. 38 și art. 159 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sintagma "cheltuieli de personal" nu include salariile primite de medicul rezident pentru munca desfășurată în perioada rezidențiatului, iar drepturile salariale încasate nu pot fi restituite cu titlu de cheltuieli ocasionate de pregătirea profesională, în situația în care medicul rezident nu își respectă obligația asumată de a continua raporturile de muncă pentru o anumită perioadă cu spitalul în care a desfășurat programul de rezidențiat, chiar dacă o atare clauză ar fi prevăzută în actul adițional la contractul individual de muncă, încheiat în condițiile art. 196

alin. (2) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”

Admisibilitatea recursului în interesul legii

Apreciem că acest demers de unificare a practicii judiciare este admisibil, existând practică judiciară neunitară; în acest sens, subliniem că art. 514 C. proc. civilă nu impune existența unei practici judiciare neunitare la nivelul unui anumit număr de instanțe sau un anumit număr de hotărâri definitive contrare ori trecerea unui anumit interval de timp.

Exemplificativ arătăm că în dosarul nr. **2.576/1/2018**, Ministerul Public a învăzut că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 515 din Codul de procedură civilă, *arătând că cele trei hotărâri judecătorești anexate sesizării de recurs în interesul legii nu pot fi apreciate ca reprezentând o divergență de jurisprudență profundă și persistentă*, motiv pentru care recursul în interesul legii promovat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța ar fi **inadmisibil**.

Prin decizia nr.24/2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul respectiv, însă, s-a constatat **admisibilitatea recursului în interesul legii**, acesta fiind **soluționat**, nefiind acceptată teoria Ministerului Public privind existența unei condiții de **admisibilitate constând în identificarea unei practici judiciare profunde și persistente**.

Dacă rezultă că nu poate fi atins caracterul preventiv al mecanismului de unificare a practicii judiciare prevăzut de art.519 Cod.pr.civ., existând deja practica judiciară neunitară, devin incidentele prevederile art.514 Cod.pr.civ..

Astfel, nu ar fi admisibilă formularea unei sesizări a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea acestor chestiuni de drept întrucât nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.519 Cod.pr.civ. deoarece problema de drept nu apare a fi nouă, din hotărârile judecătoarești definitive identificate rezultând că există deja o practică judiciară neunitară.

În acest sens se au în vedere, între altele, considerentele Dciziei nr.2/2016 pronunțate de ÎCCJ- CDCC în care s-au reținut următoarele:

„53. Analiza practicii judiciare pune în evidență faptul că problema de drept a cărei lămurire se solicită și-a pierdut caracterul de nouitate în condițiile în care tot mai multe instanțe de judecată au fost investite să soluționeze litigii în care această chestiune de drept a primit o rezolvare prin hotărârile pronunțate.

54. Aceasta deoarece condiția nouății trebuie privită în contextul legiferării sale ca unul dintre elementele de diferențiere între cele două mecanisme de unificare a practicii: dacă recursul în interesul legii are menirea de a înlătura o practică neunitară deja intervenită în rândul instanțelor judecătoarești (control a posteriori), hotărârea preliminară are scopul de a preîntâmpina apariția unei practici neunitare (control a priori).

55. Prin urmare, existența deja a unei practici neunitare denotă nu numai că se poate apela la mecanismul recursului în interesul legii, ci și faptul că nu mai poate fi sesizată instanța supremă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, întrucât scopul preîntâmpinării practicii neunitare nu mai poate fi atins, chestiunea de drept care a suscitat-o nemaifiind, prin urmare, una nouă, ci una care a creat deja divergență în jurisprudență.

De asemenea, în considerentele Deciziei nr. 38/23.09.2019 pronunțate de ÎCCJ-CDCD s-au arătat următoarele :

39. În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că, după cum rezultă din textul legal precitat - art. 519 din Codul de procedură civilă -, prin intermediul instituției procesuale a hotărârii prealabile, ca mecanism de unificare a practicii judiciare, scopul urmărit de legiuitor este acela de a preîntâmpina apariția unei practici neunitare (control a priori), spre deosebire de mecanismul recursului în interesul legii, care are menirea de a înlătura o practică neunitară deja intervenită în practica instanțelor judecătoarești (control a posteriori).

Totuși, procedura recursului în interesul legii, chiar dacă intervine ulterior apariției practicii judiciare neunitare, are și el un scop preventiv, respectiv împiedicare apariției tocmai a unei jurisprudențe neutare profunde și persistente care ar conduce la încălcarea art.6 din Convenția pentru apararea drepturilor omului și a libertatilor fundamentale.

Ca urmare, nu se poate considera că existența unei jurisprudențe neutare profunde și de durată este o condiție de admisibilitate a recursului în interesul legii.

Practica judiciară neunitară:

Într-o primă opinie, s-a considerat că bursa acordată medicilor rezidenți are natură **salarială** și nu constituie o cheltuială a angajatorului cu formarea profesională, astfel încât nu este supusă restituirii în cazul în care nu este respectată obligația de a activa o anumită perioadă în unitatea medicală unde s-a derulat programul de rezidențiat.

În acest sens s-au reținut următoarele:

„În ceea ce privește bursa de rezident (perioada ianuarie 2014 – februarie 2018) , plătită din fonduri publice, de unitatea sanitată unde medicul angajat își desfășoară activitatea de rezidențiat, față de dispozițiile legale care au instituit-o, natura acesteia este, fără echivoc, drept salarial.

Astfel, „bursa de rezidențiat” a fost introdusă prin dispozițiile art. 18 din OUG nr. 103/2013, privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice .

[...]

Așadar, potrivit legii, în perioada care face obiectul acțiunii, ianuarie 2014 – februarie 2018, de bursa beneficiau medicii rezidenți din unitățile sanitare de stat care încasau un salariu lunar brut/solda bruta lunara mai mică decât 3.000 lei, respectiv 7100 lei, începând cu 2017, indiferent de unitatea sanitată în care își desfășurau activitatea.

Având în vedere că suma cu titlu de „bursă de rezidențiat” era plătită lunar , potrivit legii, și era acordată în completarea salariului lunar brut/soldă brută al cărui quantum era sub pragul minim reglementat, ca și contraprestație a muncii prestate de medicul rezident, natura acesteia este fără îndoială, una salarială .

Fiind acordată numai pentru perioada în care rezidentul se încadrează în condițiile legii, cu scop de remunerare a muncii prestate, bursa de rezidențiat formează partea variabilă a salariului, fiind un adaos salarial, prevăzut de art. 160 din Codul Muncii.

Împrejurarea ca , potrivit legii, această „bursă” nu face parte din salariul brut/solda bruta, nu este supusa impozitului pe venit și nu constituie baza de calcul pentru contribuțiile

de asigurări sociale de stat, asigurări pentru șomaj, asigurări sociale de sănătate sau pentru accidente de munca și boli profesionale, nu poate conduce la concluzia că natura sumei de bani plătită cu acest titlu ar fi alta. Acordarea bursei a fost strict legată de legiuitor de salarizarea medicilor rezidenți, singura condiție de acordare fiind quantumul salariului lunar brut, fiind un venit de completare al drepturilor salariale.

Totodată, Curtea notează că denumirea sub care era încasata respectiva suma de bani nu prezinta nicio relevanță, natura juridica a remunerării fiind stabilită în raport de scopul pentru care a fost acordata respectiva sumă de bani.

Prin urmare, pentru motivele expuse, contrar opiniei apelantei, suma de bani reprezentând bursa rezidențiat, având natură de drept salarial al medicului rezident, nu poate fi supusa restituirii". (Curtea de Apel București, Secția a VII-a, pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, decizia nr.3589/03.09.2019; în același sens și decizia nr.4552/16.10.2019).

Într-o a doua opinie, s-a considerat că bursa acordată medicilor rezidenți nu are natură salarială și constituie o cheltuială a angajatorului cu formarea profesională, astfel încât este supusă restituirii în cazul în care nu este respectată obligația de a activa o anumită perioadă în unitatea medicală unde s-a derulat programul de rezidențiat.

În acest sens s-au reținut de exemplu următoarele:

„42. Faptul că legiuitorul nu a condiționat acordarea bursei de rezidențiat de realizarea de către medicul rezident a unor anumite performanțe în cadrul pregătirii sale profesionale postuniversitar, ci de un anumit prag al salariului lunar brut nu transformă bursa de rezidențiat într-un venit salarial suplimentar, adică într-o majorare a venitului salarial relativ redus al unei categorii de salariați, ci îi imprimă acesteia, mai degrabă, caracteristicile unei burse sociale, iar nu a uneia de merit (de performanță), calificarea legală a bursei de rezidențiat în sensul de a nu face parte din salariul brut lunar al medicului rezident, adică din categoria juridică care înglobează toate drepturile în bani sau în natură cuvenite acestuia într-o lună cu titlu de contraprestație a muncii, fiind neechivocă, astfel cum s-a arătat în precedent.

43. În aceste condiții, și prin raportare la dispozițiile ce reglementează, ca drept comun, pregătirea postuniversitară a medicului rezident, Curtea constată că bursa de rezidențiat nu este o parte componentă a salariului brut lunar al medicului rezident, nefiind contraprestația muncii acestuia, ci fiind o cheltuială legată de pregătirea profesională a acestuia pe parcursul rezidențiatului, destinată acoperirii, cu titlu exemplificativ, a cheltuielilor ocasionate de participarea medicului rezident, în această perioadă, în vederea desăvârșirii pregătirii profesionale, la diferite simpozioane sau conferințe de specialitate ori a celor ocasionate de cumpărarea de către acesta a lucrărilor de specialitate necesare continuării pregătirii profesionale (postuniversitar) pe parcursul rezidențiatului.

44. În consecință, Curtea reține că sumele plătite medicului rezident cu titlu de bursă de rezidențiat se încadrează în sfera de cuprindere a noțiunii de cheltuieli ocasionate de pregătirea profesională a acestuia (în rezidențiat), folosită în cuprinsul art. 18 alin. 8 din O.G. nr. 18/2009, și care pot face obiectul restituirii, în cadrul răspunderii patrimoniale consacrate de aceeași dispoziție legală, în ipoteza în care medicul rezident își încalcă obligația de a munci, ulterior terminării rezidențiatului, la aceeași unitate sanitată publică la care și-a desfășurat rezidențiatul pe un număr de ani cel puțin egal cu cel al rezidențiatului.

45. Astfel, dacă veniturile ce intră în compunerea salariului brut lunar al medicului rezident reprezintă contraprestația caracteristică a angajatorului acestuia din cadrul raportului juridic de muncă legat între părți, cele plătite cu titlu de bursă de rezidențiat sunt caracteristice laturii de pregătire profesională postuniversitară a raporturilor dintre părți și,

astfel, nu constituie contraprestația muncii efectuate de medicul rezident, ci un ajutor material acordat de unitatea sanitată publică, din finanțarea asigurată din bugetul general consolidat, medicului rezident în considerarea și în vederea desăvârșirii pregătirii profesionale a acestuia.

46. Un argument suplimentar – în completarea calificării exprese realizate prin art. 18 alin. 3 din O.U.G. nr.103/2013 și art. 13 1 alin. 3 din O.U.G. nr. 18/2009 - în sensul neincluderii bursei de rezidențiat în sfera de cuprindere a veniturilor din salarii ori a celor asimilate acestora, îl constituie regimul fiscal aplicabil bursei de rezidențiat, instituit prin aceleași dispoziții legale, potrivit căruia această categorie de venituri, în antiteză cu veniturile din salarii - definite, conform art. 76 alin. 1 din Codul fiscal, aprobat prin Legea nr. 227/2015, drept toate veniturile în bani și/sau în natură obținute de o persoană fizică rezidentă ori nerezidentă ce desfășoară o activitate în baza unui contract individual de muncă, a unui raport de serviciu, act de detașare sau a unui statut special prevăzut de lege, și care sunt prevăzute de lege, în sfera de cuprindere a bazei de calcul a impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale obligatorii , potrivit art. 137 alin. 1 lit. a din același act normativ – nu intră în baza de calcul nici a impozitului pe venit, nici a contribuțiilor sociale obligatorii, având un regim juridic similar, din perspectiva tratamentului fiscal, cu bursele acordate elevilor și studenților în acord cu prevederile Legii nr. 1/2011.” (Curtea de Apel Constanța, secția I civilă, decizia nr.109/20.03.2020; în același sens și deciziile nr.221/22.06.2018, 328/23.10.2018, 522/04.10.2017, 184/04.06.2018, 237/12.09.2018, 324/22.10.2018).

Rezultă aşadar o practică judiciară neunitară persistentă în timp, motiv pentru care, în vederea unificării acesteia, solicităm pronunțarea unei decizii în interesul legii.

Anexăm hotărârile judecătoarești citate.

Pentru Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța,

Președinte instanță,

Judecător Marius Cristian EPURE

